

Rapport

Internationale studenten in de Nederlandse studentensport

Internationale studenten in de Nederlandse studentensport

Mulier Instituut

Lucas Damen

Agnes Elling

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met het Mulier Instituut.

© Mulier Instituut

Utrecht, 16 december 2025

www.mulierinstituut.nl

info@mulierinstituut.nl

Disclaimer

U mag delen uit deze publicatie overnemen op voorwaarde van bronvermelding: auteur(s), de titel van de publicatie en het jaar van uitgave.

Er gelden gebruiksvoorwaarden voor de foto's in deze publicatie. Neem foto's daarom niet over zonder toestemming van het Mulier Instituut.

Over ons

Het Mulier Instituut doet sportonderzoek voor beleid en samenleving. Voor overheden, maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen, sportorganisaties en bedrijven onderzoeken we allerlei thema's op het gebied van sport en sportief bewegen: van de sportdeelname van (groepen) Nederlanders tot de motorische vaardigheden van kinderen, en van diversiteit en inclusie in de sport tot de economische impact van sportevenementen.

Het Mulier Instituut is een onafhankelijke stichting zonder winstoogmerk.

Ons doel is bijdragen aan goed onderbouwd beleid, gericht op de bevordering van sport, sportief bewegen en versterking van de sportsector. Dit doen we op verschillende manieren:

We verzamelen data en monitoren de Nederlandse sportsector en beleidsprogramma's.

We ontwikkelen kennis en onderzoeksmethoden via verkennende en verdiepende studies.

We duiden onderzoeksuitkomsten en vertalen deze naar de beleidspraktijk.

We onderbouwen beleidsbeslissingen met expertise en advies.

We bieden gevraagd en ongevraagd duiding en reflectie in de rol van 'kritische vriend' van de sportsector.

We zetten ons in voor de bevordering van de sportwetenschap.

Afkortingen

OSSO	Overkoepelend Studenten Sport Orgaan
USC	Universitair Sportcentrum
ESN	Erasmus Student Network
LSVB	Landelijke Studentenvakbond
ISO	Interstedelijk Studenten Overleg

Inhoudsopgave

Internationale studenten in de Nederlandse studentensport

English summary	5
1 Inleiding	7
1.1 Sporten als (internationale) student	7
1.2 De Nederlandse sportcultuur en barrières voor internationale studenten	8
1.3 Doelstelling	9
1.4 Vraagstelling	9
2 Onderzoeksmethode	10
2.1 Vragenlijst onder internationale studenten	10
2.2 Interviews met studentensportaanbieders	12
3 Resultaten Vragenlijst	14
3.1 Sporten als internationale student in Nederland	14
3.2 Fysiek en sociaal welzijn	15
3.3 Internationaal karakter binnen studentensportverenigingen	17
3.4 De toekomst die internationale studenten (graag) zien	20
4 Resultaten interviews	24
4.1 Studentensportaanbieders	24
4.2 Studentensport mogelijk maken	25
4.3 Internationale studenten in de studentensportwereld	27
4.4 Invloed van beleid	30
4.5 Verbeteringen	30
5 Conclusie & aanbevelingen	32
5.1 Conclusie	32
5.2 Aanbevelingen	33
Bronnen	36

International students in Dutch student sports

Introduction

The Netherlands has a strong association culture, including sports and student associations. These factors can influence the accessibility of student sports associations that international students experience. The importance of sports participation for health and well-being has been well researched. Participating in an association can also create further social and developmental benefits. By not being equally included in student sports associations, international students risk missing out on these potential benefits.

Research question

The central question for this research is: 'In which ways can the accessibility for international students in the Dutch student sports be increased?' To answer this question, we identified two more research questions:

- What are the experiences of international students with student sports life in the Netherlands?
- Which experiences with and policies towards international students do student sports providers have in the Netherlands?

Conclusions and recommendations

The results showed that members of a sports association were happier with their social interactions than non-members. Reasons that stand in the way of joining a student sports association are waiting lists, a lack of spare time, and a fear of not being accepted in the association.

The possibilities and expectations of both international students and clubs should be taken into consideration. It is not always clear for international students what is expected within association life in the Netherlands. Sometimes, it is not even clear that sports are not free. Clubs are not always aware of experienced impediments for international students.

Representation helps to attract international students towards associations. Being active in student associations can help their integration in Dutch society during their study and possibly beyond, if they aspire to stay.

For student sports associations, it is important to pay specific policy attention to increasing accessibility for international students. They can do this by exchanging experiences and creating manuals for how to improve the inclusion of international students within student sports associations.

Inleiding

Dit rapport gaat over de mogelijke barrières van internationale studenten om deel te nemen aan de Nederlandse studentensport. In dit eerste hoofdstuk bespreken we de aanleiding voor en achtergrond van dit onderzoek en formuleren we de onderzoeksvraag.

1.1 Sporten als (internationale) student

De voordelen van sporten als student

Sporten kan veel voordelen hebben, zowel voor de algemene gezondheid als voor de psychosociale en persoonlijke ontwikkeling. Ook hangt het vaak samen met meer fysieke activiteit op latere leeftijd (Malm et al., 2019).

Onderzoek van Dekkers & Deutekom (2017) liet zien dat Nederlandse studenten die bij een universitair sportcentrum sportten, meer studiepunten haalden. Deze positieve samenhang kan verschillende oorzaken hebben. Studenten die sporten, kunnen mede daardoor een beter welzijn hebben en daardoor beter presteren. Maar het kan ook een selectie-effect zijn: studenten die meer punten halen, hebben mogelijk ook meer tijd en zin om te sporten.

Internationale studenten en sporten

Voor internationale studenten kan sportdeelname ook helpen bij het integratieproces, om zich thuis te voelen in hun nieuwe studieland. Zo zijn sociale interacties van internationale studenten belangrijk voor hun fysieke en mentale gezondheid. En kennen internationale studenten een makkelijker integratieproces wanneer ze meedoen aan sport. (Leşco et al., 2025).

Onderzoek van Allen et al. (2010) wees uit dat er veel verschil is in de visie van internationale studenten op sport. Ze kunnen sport gebruiken om zich aan een nieuwe omgeving aan te passen, maar ook om onderling actief te zijn en hun culturele identiteit te beleven.

Belemmerende factoren voor integratie internationale studenten in Nederland

Onderzoeken van Diaz Olson (2024) en Rauws et al. (2024) wezen uit dat Nederlandse studenten vaak liever Nederlands spreken en zich niet veel mengen met internationale studenten. Verder is het voor internationale studenten moeilijker om een kamer te vinden, omdat veel studentenhuizen 'Dutch only' zijn (Fang & Van Liempt, 2021).

Veel Nederlanders zijn vrij direct in hun communicatie, wat kan schuren of botsen in de communicatie met niet-Nederlandse studenten (Diaz Olson, 2024).

Een onderzoek van Amanvermez et al. (2024) liet zien dat internationale studenten in Nederland meer emotionele/psychologische klachten hadden dan Nederlandse

studenten. Ze ervaren sociale en culturele veranderingen en ander onderwijs, wat allemaal invloed kan hebben op hun stressniveau (Amanvermez et al., 2024). Ook is er voor internationale studenten door de hoge studie- en verblijfkosten vaak een hogere urgentie om snel af te studeren, waardoor ze minder lang ergens blijven wonen (Rauws et al., 2024).

1.2 De Nederlandse sportcultuur en barrières voor internationale studenten

De sportcultuur

Nederland heeft het hoogste percentage sportclubs die één sport aanbieden in Europa (Breuer et al., 2017). Internationale studenten kennen deze verenigingscultuur vaak niet of minder goed.

Onderzoek van Ogden (2023) wees uit dat het in Nederland vaak normaal is om samen te douchen en een ‘douchebiertje’ te drinken. Dat kan belemmerend werken voor internationale studenten die die niet gewend zijn. Als teamgenoten niet goed Engels spreken of dit niet willen, kan dat ook een barrière vormen. Daarnaast ervaren internationale studenten het genormaliseerde overmatige alcoholgebruik binnen sportverenigingen soms als culturele belemmering ervaren (Remers de Mata, 2023).

Kansen om te sporten voor internationale studenten

Daarnaast zijn de mogelijkheden om te sporten voor internationale studenten van belang. In 2019 was meer dan een op de drie internationale studenten niet tevreden met de toegankelijkheid van sportclubs in Nederland (ESN, LSVB, & ISO, 2019).

In steden met veel studenten zijn vaak wachtlijsten vanwege een ledenstop, zoals in Utrecht (Versteeg, 2024), Groningen (Veenstra, 2024), en Maastricht (Vaendel & Doorakkers, 2024). Hierbij geldt: hoe eerder je je inschrijft, hoe hoger je op de wachtlijst staat. Het is de vraag of internationale studenten hiervan op de hoogte zijn wanneer zij pas in de zomer naar Nederland verhuizen.

Ook hebben veel sportverenigingen hun website niet ingericht op niet-Nederlands sprekende (potentiële) leden. Een onderzoek van Koster, De Bruijn en LSVB (2012) liet zien dat minder dan een op de tien internationale studenten lid was van een Nederlandse sportvereniging. De meest genoemde redenen om geen lid te worden waren de grote focus op Nederlandse studenten en een algemene desinteresse in verenigingen.

Dit laatste geeft aan dat een deel van de internationale studenten überhaupt niet bij een vereniging wil. Dat universiteiten minder geld mogen investeren in hun sportfaciliteiten door aangepaste kabinetsregels (Van der Mee, 2025), helpt niet bij het creëren van voldoende aanbod.

1.3 Doelstelling

De doelstelling van dit onderzoek is om meer inzicht te krijgen in de toegankelijkheid van studentensportclubs voor internationale studenten. Vanuit de perspectieven van zowel internationale studenten als studentensportaanbieders.

1.4 Vraagstelling

De hoofdvraag van dit onderzoek is: 'Hoe kan de toegankelijkheid voor internationale studenten binnen de Nederlandse studentensport worden vergroot?' Om deze hoofdvraag te beantwoorden hebben we twee deelvragen geformuleerd:

- Wat zijn de ervaringen van internationale studenten met het studentensportleven in Nederland?
- Wat zijn de ervaringen met en het beleid voor internationale studenten van studentensportaanbieders in Nederland?

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 beschrijven we hoe we het onderzoek en de analyses hebben uitgevoerd. In hoofdstuk 3 staan de resultaten van de kwantitatieve analyse. In hoofdstuk 4 staan de resultaten van de kwalitatieve analyse. In hoofdstuk 5 volgen de conclusies en aanbevelingen.

Onderzoeksmethode

In dit hoofdstuk beschrijven we de methoden waarmee we data ophaalden over de ervaringen van internationale studenten en het beleid van studentensportaanbieders. Ook geven we aan wat de respons was en hoe we de data hebben geanalyseerd.

2.1 Vragenlijst onder internationale studenten

Vragenlijst

We hebben een vragenlijst uitgezet onder internationale studenten om hun ervaringen met studentensport(verenigingen) op te halen. Deze vragenlijst deelden we met studentensportverenigingen, koepelorganisaties en universitaire sportcentra in Nederland, en verspreidden we via mond-tot-mondreclame.

We vroegen in de vragenlijst naar verschillende thema's, zoals:

- de voor- en nadelen van studentensportverenigingen;
- de ervaren in- en uitsluiting binnen studentensportverenigingen;
- de fysieke en mentale gezondheid van respondenten.

Onderzoeksgroep en respons

Voor de vragenlijst zochten we naar internationale studenten die voor hun studie naar Nederland zijn gekomen. Ter bevestiging stelden we een controlevraag: 'Uit welk gebied kwam je voordat je naar Nederland bent verhuisd?'. Het antwoord 'ik ben geboren en/of opgegroeid in Nederland' beëindigde automatisch de vragenlijst.

De vragenlijst is 137 keer geopend en gestart. Na exclusiecriteria bleven er 110 respondenten over. We namen respondenten mee in de analyse als ze minimaal een bepaald deel van de vragen hadden beantwoord. Niet alle respondenten hebben dus alle vragen beantwoord.

Er lijkt sprake te zijn van een selectieve respons. Internationale studenten die toegankelijkheid en sport belangrijk vinden, zullen eerder meedoen aan een onderzoek hierover. Ook zijn studenten uit Enschede oververtegenwoordigd (zie respondentenprofiel) vanwege de persoonlijke contacten van de eerste auteur.

Analyse

We analyseerden de kwantitatieve data in SPSS. Gezien het lage aantal respondenten presenteren we de meeste uitkomsten voor alle respondenten. Waar we relevante en significante verschillen zien tussen groepen (naar onder meer gender, studiestad of herkomstland), vermelden we dit. Stellingen met een schaalscore van 1 tot 10 verdeelden we in drie groepen:

- (helemaal) niet mee eens (scores 1-3);
- neutraal (scores 4-6);
- (helemaal) mee eens (scores 7-10).

Respondentenprofiel

48 mannen, 60 vrouwen, en twee respondenten die zich anders identificeerden, vulden de vragenlijst in (zie tabel 2.1). Het merendeel studeert aan de universiteit (74%), en het grootste deel komt uit de Europese Unie (61%). Exact de helft studeert in Enschede, de andere helft is verdeeld over de rest van Nederland, vooral Amsterdam (19%) en Utrecht (11%). Net als studenten uit Enschede lijkt ook de groep niet-heteroseksueel (35%) oververtegenwoordigd.

Tabel 2.1
Sociaal-demografische gegevens respondenten vragenlijst
(In procenten, n=110)

Geslacht/gender	%
Man	44
Vrouw	55
Anders	2
Opleiding	%
Bachelor (hbo)	13
Bachelor (universiteit)	38
Master	36
PhD	11
Zeg ik liever niet/overig	2
Afkomst	%
Europese Unie	61
Buiten de Europese Unie	39
Startjaar studie	%
Voor 2022	49
2023-2025	51
Leeftijd	%
17-22 jaar	53
23-32 jaar	47
Seksuele voorkeur	%
Heteroseksueel	66
Niet heteroseksueel	34
Stad van studie	%
Enschede	50
Andere steden	50

Bron: Mulier Instituut, vragenlijst internationale studenten, 2025.

2.2 Interviews met studentensportaanbieders

Interviews

We hebben interviews gehouden met in totaal negentien mensen die betrokken zijn bij het aanbieden van studentensport. Zij vertegenwoordigen zeventien verschillende organisaties:

- vijf studentensportverenigingen;
- vijf studentensportkoepelverenigingen (overkoepelend studentenorgaan);
- twee studentensportbonden (overkoepelend studentenorgaan);
- vier universitaire sportcentra (USC's); en
- Studentensport Nederland.

Deze aanbieders waren gelieerd aan negen verschillende universiteiten in Nederland. Drie deelnemers waren niet aan een specifieke universiteit gelieerd.

De interviews waren semigestructureerd, met een aantal vaste onderwerpen en ruimte om door te vragen of nieuwe thema's in te brengen. Twee interviews waren in het Engels en vijftien in het Nederlands. De interviews duurden tussen de 30 en 60 minuten en vonden online (n=9) of op locatie (n=8) plaats.

Tijdens de interviews vroegen we naar:

- de huidige situatie en knelpunten;
- de visie op internationale studenten;
- de toekomstvisie op de belangen van deze groep.

Werving

We zijn in september 2025 begonnen met het sturen van e-mails voor de werving van deelnemers. Hiervoor benaderden we persoonlijke contacten en e-mailadressen op de openbare websites van de organisaties. We streefden naar diversiteit in organisaties en steden. Voor de werving hebben we ook deels het eigen netwerk ingezet van de interviewer (eerste auteur).

Net als bij de vragenlijst bestaat de kans dat mensen die openstaan voor dit interview, het belang van het onderwerp vaak al inzien.

Toestemming

We vroegen alle deelnemers om toestemming voor deelname aan het onderzoek. Bij online interviews stuurden ze deze toestemming via de mail, bij fysieke interviews via een toestemmingsformulier.

Gespreksleidraad

Voor de semigestructureerde interviews hebben we een gespreksleidraad gebruikt met vooraf bepaalde thema's. De vragen gingen onder andere over:

- de achtergrond van hun organisatie;
- hun visie op en beleid over internationale studenten;
- hun ideeën over de ontwikkelingen rondom internationale studenten.

Analyse

De kwalitatieve data hebben we met het kwalitatieve analyseprogramma MaxQDA geanalyseerd. Daarbij zochten we via een thematische analyse naar overeenkomsten in beleid of visie tussen respondenten. We hebben een codeboom opgesteld waarin de drie hoofdthema's van de leidraad centraal stonden (achtergrond organisatie, visie/beleid internationale studenten en visie op de toekomst).

Profiel van de onderzoekers

Als onderzoekers zijn we ons bewust van onze positie en onze ervaringen met het thema. Dit kan van invloed zijn op de poule van deelnemers en doorwerken in de vragen die we tijdens de interviews hebben gesteld.

De eerste auteur heeft de interviews uitgevoerd. Hij is geen internationale student, maar heeft wel actief deelgenomen in de studentensport (Enschede) en de lokale afdeling van het Erasmus Student Network. Dit kan invloed hebben op de gestelde vragen, ideeën tijdens het uitvoeren van het onderzoek en (onbewuste) aannames of sturingen tijdens de verzameling en analyse van de data.

Resultaten Vragenlijst

In dit hoofdstuk presenteren we de resultaten van de vragenlijst. We gaan eerst in op het sportgedrag van de internationale studenten en vervolgens op hun fysieke en mentale welzijn. Daarna bespreken we het internationale karakter en de sportcultuur van hun eventuele verenigingen. Tot slot gaan we in op de toekomst en de wensen van internationale studenten.

3.1 Sporten als internationale student in Nederland

Sportgedrag

Een op de tien respondenten geeft aan dat ze minder dan eens per maand aan fitness- of sportactiviteiten ondernomen hebben in het afgelopen jaar. Acht op de tien deed dit minimaal één keer per week.

Bijna de helft van de respondenten (48%) is lid van een studentensportvereniging. Respondenten uit Enschede (64%) zijn twee keer zo vaak lid als studenten uit andere steden (33%). De populairste sporten zijn voetbal en volleybal. Van de respondenten die geen lid zijn van een studentensportvereniging (n=51), had ongeveer een op de drie een studentensportkaart.

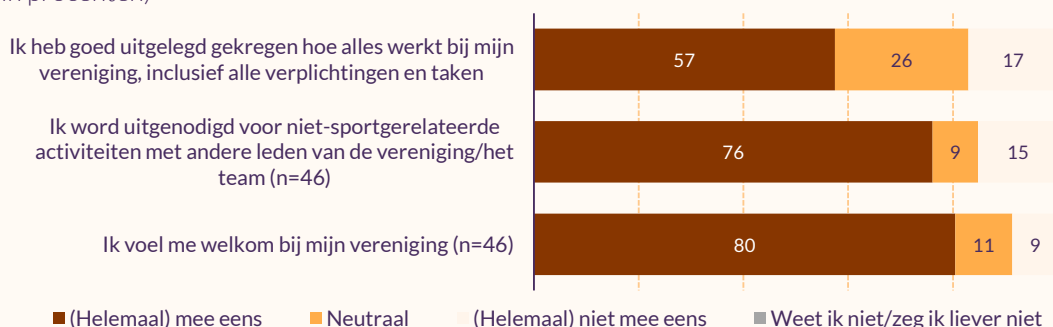
Het verenigingsleven en -lidmaatschap

Acht op de tien verenigingsleden voelen zich welkom bij de vereniging; ongeveer een op de tien voelt zich niet welkom (figuur 3.1). 15 procent geeft aan dat teamgenoten ze niet uitnodigen voor niet-sportgerelateerde activiteiten. Een even grote groep vindt dat ze geen goede uitleg hebben gehad over taken, verplichtingen en hoe de vereniging werkt. Een kwart is hier neutraal over.

Figuur 3.1

Visies op het verenigingsleven van respondenten

(in procenten)

Bron: Mulier Instituut, vragenlijst internationale studenten, 2025.

Zes op de tien respondenten die geen lid zijn van een studentensportvereniging, hebben wel interesse om lid te worden. De respondenten zonder interesse om lid te worden (n=20) geven hiervoor verschillende redenen (open antwoorden), zoals:

- andere vormen van sport (gym, alleen, eigen groep);
- gebrek aan vrije tijd;
- geen commitment willen aangaan;
- verwachten er niet te passen/geen aansluiting te vinden.

Een respondent verwoordt het als volgt:

'Te Nederlands en te intens. Ik heb liever meer flexibele bijeenkomsten.'

De respondenten die wél interesse hebben om bij een studentensportvereniging te gaan (n=31), kregen de vraag waarom ze geen lid waren geworden. De meest gekozen opties zijn:

- gebrek aan vrije tijd (14 respondenten);
- angst om niet geaccepteerd te worden (8 respondenten);
- wachtlijsten (7 respondenten).

Redenen die respondenten zelf nog geven, zijn de dominantie van de Nederlandse (studenten)cultuur, en dat ze niet bij alle studenten passen. De angst om buitengesloten te worden noemden alleen vrouwen en een non-binaire persoon, en vooral studenten uit andere steden dan Enschede (n=7).

3.2 Fysiek en sociaal welzijn

Effecten van sporten

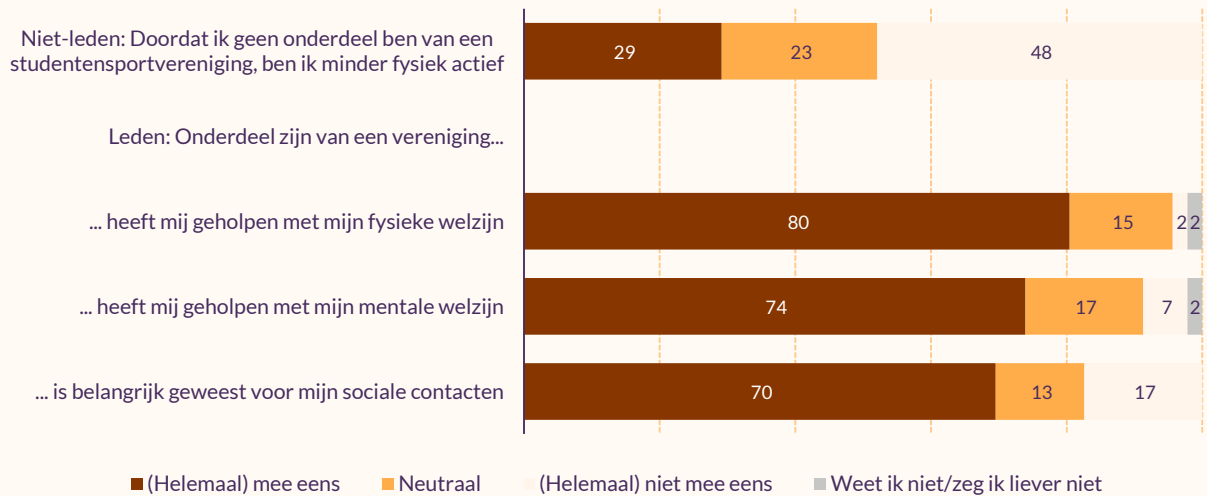
Het merendeel van de internationale studenten die lid zijn van een studentensportvereniging, ervaart door hun lidmaatschap voordelen voor hun fysieke (80%) en mentale (74%) gezondheid (figuur 3.2). Ook geven zeven op de tien verenigingsleden aan dat de studentensportvereniging belangrijk is geweest voor hun sociale contacten.

Onder niet-leden denkt bijna een op de drie dat ze actiever waren geweest als ze wel onderdeel van een studentensportvereniging waren geweest. De helft is het hier niet mee eens.

Figuur 3.2

Opbrengsten van onderdeel zijn van een vereniging, leden (n=46) en niet-leden (n=48)

(in procenten)

Bron: Mulier Instituut, vragenlijst internationale studenten, 2025.

Sociale contacten en welzijn

In figuur 3.3 laten we de tevredenheid van de respondenten zien met hun sociale contacten en hun algemene welzijn. De resultaten splitsen we uit naar lidmaatschap van een studentensportvereniging. Studenten die lid zijn van een vereniging, blijken vaker tevreden (79%) over het aantal contacten met andere studenten dan niet-leden (49%). Bij de andere stellingen zien we minder grote verschillen.

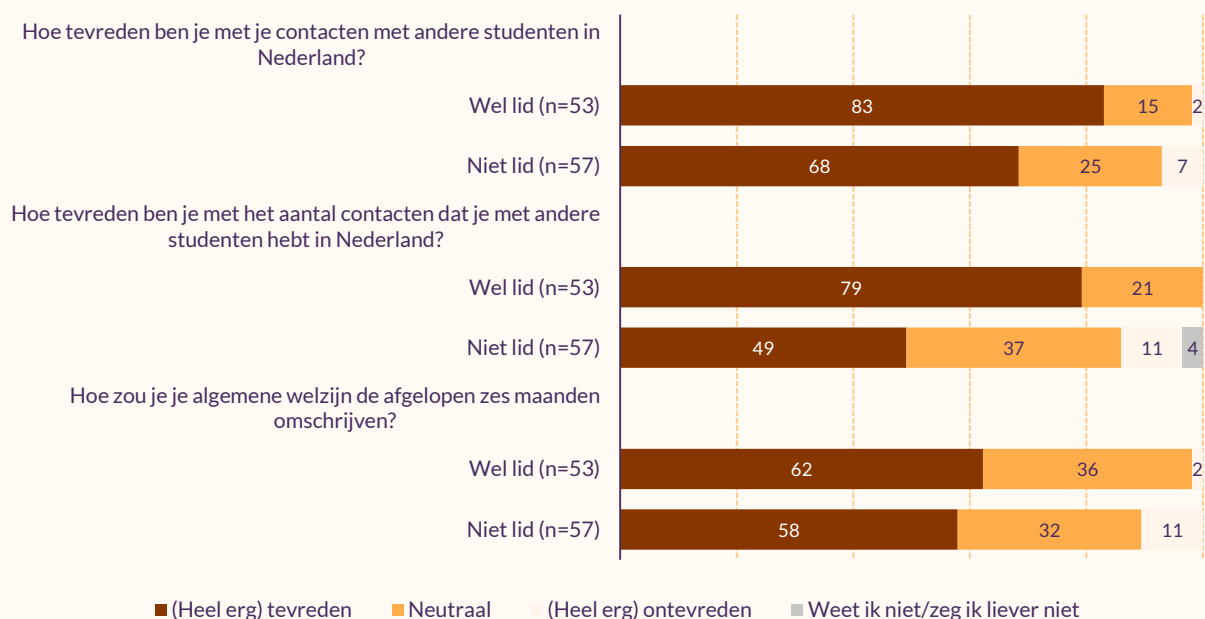
70 procent van de leden van een studentensportvereniging geeft aan dat de club belangrijk is geweest voor hun sociale contacten. Alle niet-leden die wel lid willen worden (n=31), denken dat het lidmaatschap van een studentensportvereniging positief was geweest voor hun sociale contacten.

Ruim een op de drie respondenten heeft wel eens, of vaak, negatieve ervaringen gehad in Nederland vanwege hun nationaliteit. Vrouwen geven dit vaker aan dan mannen (45% vs. 21%).

Figuur 3.3

Mate van tevredenheid over sociale contacten en algemeen welzijn, uitgesplitst naar lidmaatschap van een studentensportvereniging

(in procenten)

Bron: Mulier Instituut, vragenlijst internationale studenten, 2025.

3.3 Internationaal karakter binnen studentensportverenigingen

Aandeel internationale studenten

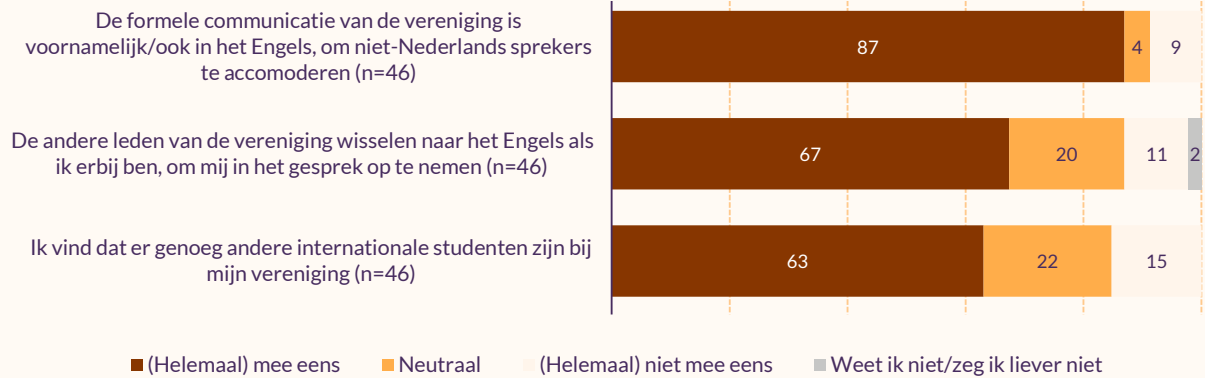
Van de respondenten die lid zijn van een studentensportvereniging (n=47), geeft een op de vijf aan dat hun vereniging minder dan 5 procent internationale leden kent. Voor een even grote groep is minimaal de helft van de leden binnen hun club internationaal.

Negen op de tien respondenten (n=46) zijn tevreden over de mate van Engels in de formele communicatie binnen de vereniging (figuur 3.4). Een op de tien is hierover ontevreden. Ongeveer twee derde is tevreden over het aandeel internationale leden bij hun club en over de mate waarin andere leden wisselen naar Engels als zij aanwezig zijn.

Figuur 3.4

Internationaal karakter van verenigingen

(in procenten)

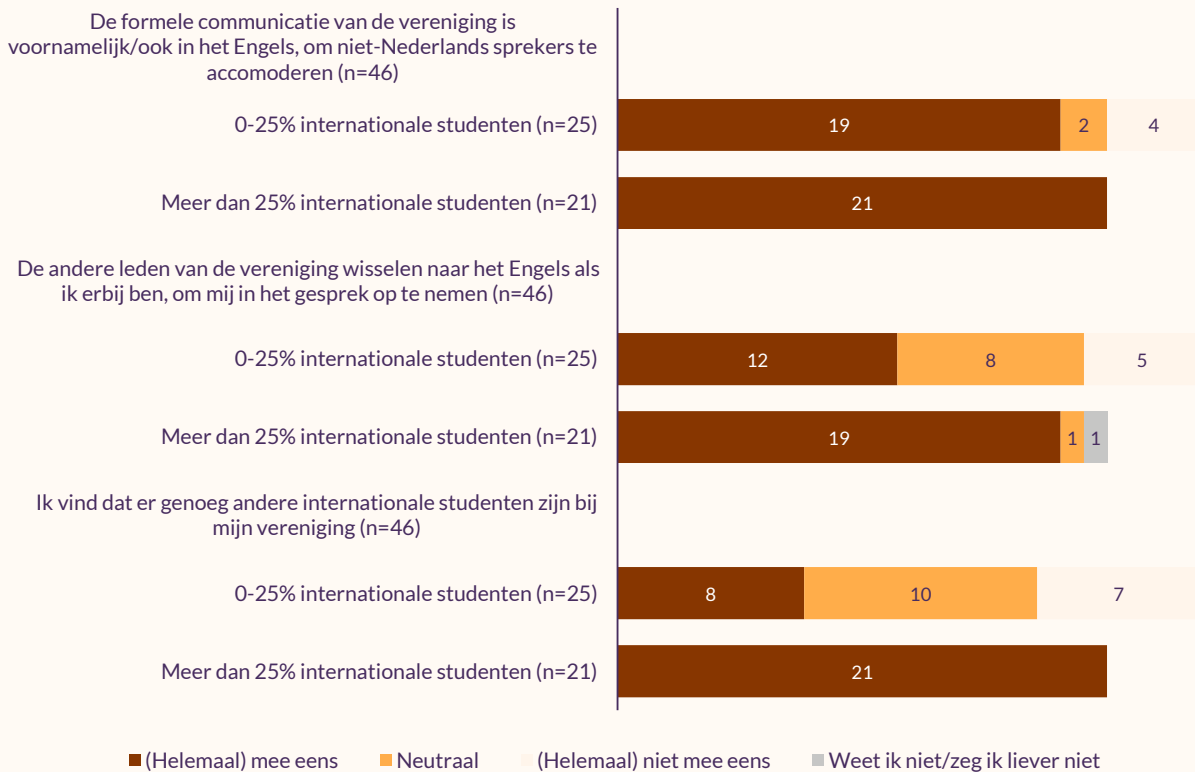
Bron: Mulier Instituut, vragenlijst internationale studenten, 2025.

Respondenten lijken vaker tevreden met het aantal internationale leden als dat aandeel meer dan 25 procent is (figuur 3.5). Ook is bij deze groep de formele communicatie van hun vereniging altijd in het Engels. En bij een hoger aandeel internationale leden wisselen leden vaker naar het Engels wanneer er een niet-Engelssprekend lid aanwezig is.

Figuur 3.5

Tevredenheid over gebruik Engels binnen studentensportverenigingen en aandeel internationale leden, naar aandeel internationale studenten in twee groepen

(in aantallen)

Bron: Mulier Instituut, vragenlijst internationale studenten, 2025.

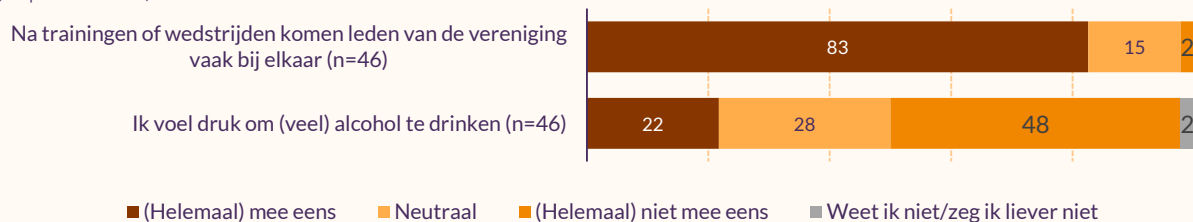
De Nederlandse (studenten)sportcultuur

Gezelligheid en alcohol spelen een grote rol in de Nederlandse studentensportcultuur. Meer dan vier op de vijf verenigingsleden zien dat leden van een vereniging na een training of wedstrijd samenkomen. Ongeveer een op de vijf internationale clubleden voelt druk om alcohol te drinken (figuur 3.6).

Figuur 3.6

De gezelligheid en druk om alcohol te drinken

(in procenten)

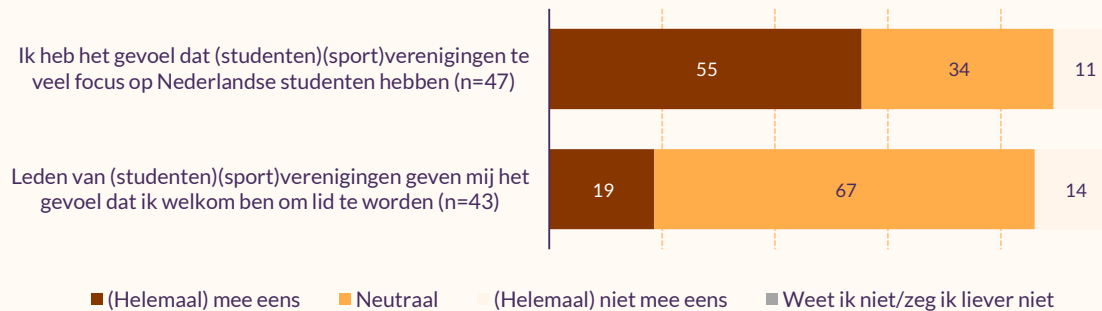

Bron: Mulier Instituut, vragenlijst internationale studenten, 2025.

Ruim de helft van de respondenten die geen lid zijn van een vereniging (n=47), vindt dat studentensportverenigingen te veel op Nederlandse studenten gefocust zijn. Van dezelfde groep heeft een op de vijf het gevoel dat Nederlandse studenten ze welkom heten; de meerderheid antwoordt neutraal (figuur 3.7).

Figuur 3.7

Visie van niet-leden op de studentensportcultuur en het welkom heten van internationale studenten
(in procenten)

Bron: Mulier Instituut, vragenlijst internationale studenten, 2025.

3.4 De toekomst die internationale studenten (graag) zien

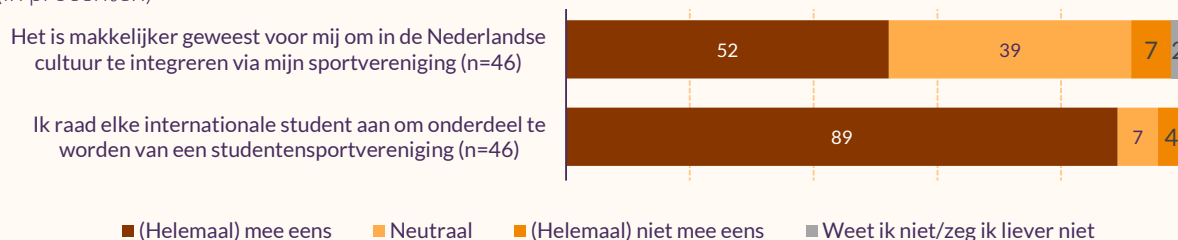
Integratie en in Nederland blijven

De respondenten die lid zijn van een studentensportvereniging, raden het sterk aan om lid te worden van een studentensportvereniging (89%). Volgens de helft maakte het lid zijn van een studentensportvereniging het makkelijker voor hen om te integreren in de Nederlandse cultuur (figuur 3.8).

Figuur 3.8

Leden over integratie in de Nederlandse cultuur en aanbevelingen om lid te worden van een studentensportvereniging

(in procenten)

Bron: Mulier Instituut, vragenlijst internationale studenten, 2025.

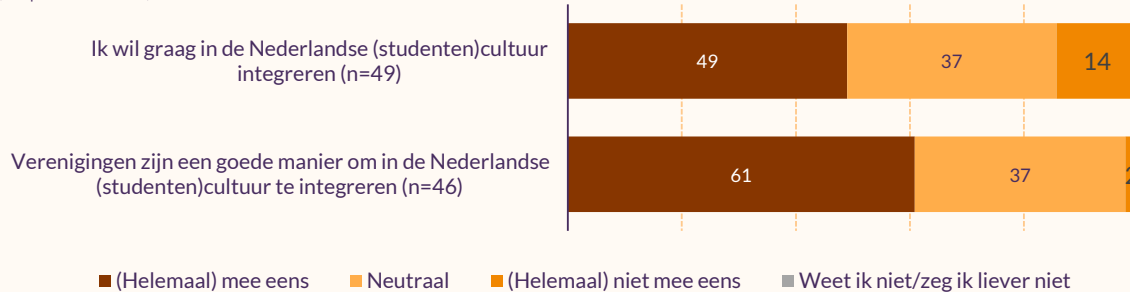
In figuur 3.9 is te zien hoe niet-leden denken over hun wens tot integratie en of verenigingen een goede manier zijn om die te realiseren. Opvallend is dat minder

dan de helft van de respondenten graag integreert. Wel denkt een meerderheid dat verenigingen hier een goede manier voor zijn.

Figuur 3.9

Visie van niet-leden op integratie en verenigingen

(in procenten)

Bron: Mulier Instituut, vragenlijst internationale studenten, 2025.

In figuur 3.10 staan de redenen voor internationale studenten om in Nederland te blijven na hun studie. Ze konden meerdere antwoorden kiezen. De meest genoemde redenen om in Nederland te blijven zijn de kansen op werk (63%) en de balans tussen werk en privé (63%). Ook de inwoners en de cultuur (35%) en hoe veilig het land is (35%) zijn belangrijke factoren.

Studenten van buiten de EU (n=43) noemen vaker dan studenten van binnen de EU (n=67) de volgende redenen om in Nederland te willen blijven na hun studie:

- de inwoners en de cultuur (51% vs. 25%);
- de balans tussen werk en privé (76% vs. 55%);
- de gezondheidszorg (22% vs. 5%);
- de veiligheid in Nederland (54% vs. 23%).

Van de 97 respondenten wil 16 procent niet in Nederland blijven na hun studie. Vooral jongere respondenten (<23 jaar) geven dit aan. De belangrijkste redenen om niet in Nederland te willen blijven zijn:

- terug willen naar hun thuisland of familie;
- het gebrek aan persoonlijke contacten en daarbij het gevoel van acceptatie;
- het slechte weer en de lange winters.

Ook willen sommige respondenten verder reizen of meer ontdekken, of vinden ze de cultuur of taal niet bij zichzelf passen.

Figuur 3.10

Redenen om in Nederland te blijven na de studie

(in procenten, n=97, meerdere antwoorden mogelijk)

Bron: Mulier Instituut, vragenlijst internationale studenten, 2025.

Wat kan er beter?

In totaal deden veertig respondenten aanbevelingen om studentensport inclusiever te maken voor internationale studenten. Veelvoorkomende aanbevelingen zijn:

- Engels praten;
- documenten in het Engels maken;
- actief internationale studenten werven.

Hierbij geven respondenten ook aan dat representatie belangrijk is. En dat goede promotie (ook buiten de introductieweken) en aandacht voor cultuurverschillen zouden helpen. Duidelijke informatie geven over verwachtingen en verplichtingen is ook belangrijk. Een voorbeeld is de verplichte aanschaf van een sportpas, naast de contributie die je moet betalen.

Een van de verbeteringen die respondenten voorstellen, is het aanstellen van trainers die alleen maar Engels spreken. Of teams creëren waarin je leden met vergelijkbare interesses bij elkaar plaatst. Een ander idee is straffen uitdelen wanneer een vereniging zich niet open (genoeg) opstelt.

Als probleem noemen respondenten de wachtlijsten, waardoor ze geen kans hadden om een populaire sport te beoefenen. En dat het relatief duur is om studentensport te beoefenen.

Respondenten geven ook aan wat ze anders gewild hadden in hun ervaringen met de studentensport in Nederland. Ze vinden het gevoel van inclusie en acceptatie belangrijk. Een respondent zegt over de ervaringen binnen de studentensport:

'Ik had graag meer mensen leren kennen en me betrokken willen voelen bij de gemeenschap. Helaas gebeurt dat niet bij de meeste sportverenigingen. Internationale studenten praten alleen met internationale studenten.'

Andere voorbeelden die terugkomen, zijn veelal tradities, zoals de focus op alcohol drinken. Ook hadden sommige respondenten graag eerder lid willen worden en meer informatie willen krijgen over de verwachtingen van de vereniging. Bijvoorbeeld over taken buiten de trainingen om, zoals bardiensten, maar ook over de sociale verwachtingen binnen de Nederlandse studentensportcultuur.

Hiervoor opperden ze ook als idee om gidsen in te stellen of handboeken te creëren voor verenigingen over de omgang met internationale studenten.

Resultaten interviews

In dit hoofdstuk bespreken we de resultaten van de interviews. We gaan eerst in op de studentensportaanbieders en hun knelpunten, en daarna op wat er nodig is om studentensport aan te bieden. Vervolgens bespreken we de invloed van internationale studenten op de studentensport en de invloed van beleid op studentensportaanbieders. We sluiten af met de voorgestelde verbeteringen.

4.1 Studentensportaanbieders

Soorten organisaties en afhankelijkheid

De organisaties waar we mee spraken, hebben als overeenkomst dat ze studentensport aanbieden. Het landschap van de studentensport ziet er zo uit:

- Bovenaan staat het overkoepelende Studentensport Nederland, met als leden de studentensportkoepels van steden.
- De studentensportkoepel heeft (bijna) alle studentensportverenigingen in die stad als lid. In totaal zijn er in Nederland ongeveer 400 studentensportverenigingen.
- Universitaire sportcentra (USC's) zijn de exploitanten van de sportfaciliteiten waar (de meeste) studentensportverenigingen gebruik van maken.
- We hebben ook met studentensportbonden gesproken, die we hier ook koepelverenigingen noemen. De bonden zijn verantwoordelijk voor de organisatie van bijvoorbeeld Nederlandse studentenkampioenschappen. Ze hebben de studentensportverenigingen binnen hun eigen sport als leden.

Uitzonderingen op deze structuur zagen we in Rotterdam, dat geen studentensportkoepel kent, en in Enschede, waar naast de studentensportkoepel de Student Union als extra partij bestaat.

Alle verenigingen zijn afhankelijk van hun lokale USC, omdat ze hier subsidies van krijgen en de faciliteiten in bruikleen hebben. Hierdoor heeft het USC vaak ook een mate van (indirecte) inspraak op de verenigingen. Maar veel geïnterviewden benoemen dat het USC zich weinig bemoeit met de verenigingen.

De studentensportkoepels staan vaak ook in contact met de universiteiten, al dan niet samen met het USC. Studentensport Nederland ziet deels afhankelijkheid van de USC's en deels van fondsen uit de Europese Unie.

Knelpunten van organisaties: wachtlijsten of ledentekort

De grootste problemen die studentensportverenigingen ervaren, zijn gebrek aan vrijwilligers en aan ruimte. De problemen met ruimte zien we voornamelijk bij populaire sporten, zoals voetbal, hockey, volleybal en basketbal. Dit gebrek aan ruimte zorgt vaak voor wachtlijsten, soms oplopend tot meerdere jaren. Waar ruimte geen probleem is, noemen de verenigingen juist een gebrek aan leden (die actief bijdragen aan de vereniging) als probleem.

Deze problemen zijn al langere tijd bekend. Volgens een van de medewerkers van een USC willen ze hier graag op inspelen, om meer sporten de ruimte te bieden:

'We zouden graag groter willen worden op, zeker voor hockeysport, tennis, volleybal zijn er dikke wachtlijsten. Sommige zelfs [...] bijna net zo groot als het huidige ledenaantal.'

Daarnaast noemt één respondent dat de financiële kant af en toe een pijnpunt is, door de invloed van het landelijke beleid en bezuinigingen.

Verder zijn de meeste geïnterviewden altijd bereid om, bijvoorbeeld via een open-deurbeleid, klachten te bespreken of vragen te beantwoorden. De bekendheid van deze opties is volgens een medewerker van een USC niet altijd groot, waardoor studenten niet afweten van de hulpstructuren die beschikbaar zijn.

4.2 Studentensport mogelijk maken

Sport aanbieden en toegankelijk maken

Bijna elke stad werkt met een sportpas, waarmee de student toegang krijgt tot het USC. Deze moet je in de meeste gevallen verplicht aanschaffen als je bij het USC wilt sporten of lid wilt worden van een van de aangesloten verenigingen.

In sommige steden werken ze met een alles-in-een-concept, waarbij een sportpas toegang geeft tot de fitness en vrij gebruik van de sportfaciliteiten als er geen trainingen zijn, en je het recht geeft om bij een studentenvereniging te gaan, als je aan de voorwaarden van de vereniging voldoet. Andere steden bieden deze aspecten los van elkaar aan.

De prijzen variëren: voor studenten van 130 euro tot boven de 200 euro per jaar voor een alles-in-een-pas.

Twee studentensportverenigingen uit Amsterdam geven aan dat er voor lidmaatschap bij hun vereniging geen sportpas nodig is. In de meeste steden worden introductietrainingen georganiseerd waar nieuwe studenten de sporten uit kunnen proberen zonder sportpas. Ook bieden de meeste sportcentra groepslessen aan.

Voor de meeste verenigingen gelden er regels over de leden van hun vereniging. In veel gevallen is er een minimeis voor het percentage van de leden dat student is (bijv. 70 of 80 procent). Dit moet ervoor zorgen dat er een goede doorstroom blijft en de verenigingen toegankelijk blijven voor nieuwe studenten.

Verder zijn er evenementen die het USC, de studentenkoepel of een vereniging zelf organiseert. Voorbeelden zijn hardlooppwedstrijden in verschillende vormen, toernooien van sporten, of een week van de sport waarbij iedereen vrij alles kan uitproberen buiten de introductieperiode. Dit laatste is volgens een bestuurder van

een studentensportkoepel een toegankelijke manier om kennis te maken met nieuwe sporten.

Beleid, communicatie en werving van organisaties

De communicatie binnen de meeste verenigingen is tweetalig: zowel in het Nederlands als in het Engels. Waar dat niet zo is, hebben verenigingen te weinig internationale leden om over te schakelen.

Het hebben van officiële documenten in het Engels is nog niet altijd vanzelfsprekend. Zo noemt een deelnemer dat het risico op fouten in de vertaling te groot is. Ook is het jargon dat in de jaren opgebouwd is, volgens een geïnterviewde van een koepelvereniging, een reden om niet snel naar het Engels te wisselen:

'Ik denk dat dat ook niet gaat veranderen, gewoon vanwege de leeftijd die daar zit. Alle opleidingen die worden gedaan. Dus we hebben ook in Nederland coachcertificeringen die bepalen op welk niveau je ook kan coachen. Dus dat wordt in het Nederlands gegeven. De theorie is in het Nederlands. En het hele jargon wat er omheen is opgebouwd in bijna 150, 200 jaar.'

Dit kan betekenen dat het een structureel probleem is en dat de individuele verenigingen niet genoeg inspraak hebben in de gevoerde taal.

Verder is het beleid over het algemeen dat iedereen gelijke kansen moet hebben, maar zijn er vaak geen regels over de voertaal. En ook geen quota voor de verenigingen zelf om aan een bepaald aantal internationale studenten te voldoen.

Wel geeft een medewerker van een USC aan dat ze kijken naar de klachten die binnenkomen. Op basis hiervan kunnen ze tijdens een informeel kopje koffie praten over het gedrag binnen de regels, zoals het gebruik van de Engelse taal:

'Vanuit verenigingsmanagement, dus mijn cluster, ondersteunen die verenigingen en vinden dat ze wel natuurlijk impliciet aan bepaalde normen en waarden moeten voldoen en de visie van de universiteit. En als daar echt signalen komen dat dit niet goed loopt, [...]. Maar vanuit die rol van verenigingsmanager, dat je dan met zo'n bestuur een kopje koffiedrinkt en zegt van: "hé joh, we pikten dit signaal op en wat vind je er nou van?"'

Ook de werving gaat voornamelijk in het Engels of tweetalig. Maar als de wachtlijsten al overlopen, zien veel verenigingen niet de noodzaak om van het Nederlands af te wijken om leden te werven.

Eén respondent geeft aan dat Nederlandse leden vaak langer blijven en vaker actief betrokken zijn. Actief deelnemen binnen de vereniging, zoals in een bestuursfunctie, is belangrijk voor verenigingen om de continuïteit te waarborgen. Dit zorgt er in dit geval voor dat ze op Nederlandse studenten focussen bij de werving. De werving

verloopt voornamelijk via de introductieweek, en soms via (open) introductietrainingen, promotie binnen het USC of open dagen van de universiteit.

Contact tussen organisaties

Er is weinig contact tussen verschillende besturen. In sommige gevallen, zoals bij noodzaak, is er wel contact en verloopt dit ook zonder problemen. Voorbeelden van besturen die contact met elkaar hebben, zijn besturen van verschillende sportverenigingen die gelieerd zijn aan dezelfde universiteit. Of besturen die gelijke posities hebben, maar gelieerd zijn aan verschillende universiteiten.

Ook zijn er af en toe workshops of trainingen over verschillende thema's, zoals de bijeenkomst van alle koepelverenigingen met Studentensport Nederland, of vanuit het USC voor de sportverenigingen. Het thema internationale studenten is tijdens workshops of trainingen bij geen enkele geïnterviewde aan de orde geweest.

Eén geïnterviewde geeft aan dat tips van andere besturen over hoe zij met problemen omgaan zeker interessant zijn, al is het maar informatief. Ook noemt iemand het hebben van werkgroepen voor specifieke thema's.

Een bestuurder van een studentensportvereniging zegt dat het meeste contact via de studentensportkoepel van de stad gaat, en niet via contact met andere voorzitters van studentensportverenigingen voor dezelfde sport:

'Een paar keer per jaar is er overleg van alle voorzitters van de studentenrugbyclubs, maar daar worden dit soort dingen niet echt behandeld. Vaak als er een probleem is, dan proberen we het via de overkoepelende organisatie in [stad] zelf te regelen.'

Binnen steden is er wel vaker contact. Hier bespreken bijvoorbeeld het USC, de studentensportkoepel en de studentensportvereniging dingen. Ook binnen studentensportbonden zitten de bestuursleden vaak met degenen met dezelfde functie binnen andere steden in groepsapps. Eén respondent noemt het moeilijk om alles wat het USC aanbiedt, over te brengen naar de sportverenigingen.

4.3 Internationale studenten in de studentensportwereld

Internationale studenten en hun sportgedrag

Het aandeel internationale studenten varieert sterk per sport. Sporten zoals basketbal, badminton en tafeltennis hebben veel internationale beoefenaars. Deze verenigingen hebben minder vaak wachtlijsten, waardoor de sport toegankelijker is voor nieuwe leden. Maar er zijn ook verenigingen mét wachtlijsten die veel internationale studenten hebben (ruim 40%).

Ook sporten veel internationale studenten in de sportschool, of nemen ze deel aan groepslessen. Een medewerker van een USC zegt daarover:

‘Ik zie wel hier binnen dat bijvoorbeeld basketbal heeft veel internationale leden. Voetbal [...] ook. Bij de fitness heb je veel internationals. Bij groepslessen ook wel. En bepaalde sporten, badminton bijvoorbeeld, is heel internationaal. En er wordt heel veel gebruik gemaakt van vrije sport voor badminton en andere vrije sport.’

Dit laat ook zien dat er soms een soort informele verenigingen ontstaan. Hierbij komen sporters via hun eigen kringen samen om te sporten, zonder dat ze daarvoor lid hoeven te zijn van een studentensportvereniging.

Deelname en invloed van internationale studenten

De deelname aan evenementen door internationale studenten lijkt achter te blijven. Veel respondenten geven aan dat internationale studenten zich minder snel geroepen voelen om deel te nemen aan toernooien en evenementen.

Een grotere groep om uit te kiezen vergroot de kans op talent, maar veel studentensportverenigingen focussen daar niet op. Wel kan het impact hebben bij selectieteams van grote sporten, en bij kleine teams helpt het vaak om de poule van spelers te vergroten. Zo zien sporten als tafeltennis, rugby en badminton graag internationale studenten, omdat deze sporten in Nederland minder beoefend worden.

Eén sport gaf aan dat prestaties wél belangrijk zijn, namelijk roeien. Zij werken veel aan de prestaties op nationaal en internationaal niveau. Bij het wedstrijdroeien selecteren ze duidelijk op kwaliteiten, en hier zoeken ze ook actief op. Hierover zegt een bestuurder van een koepelvereniging:

‘Gaaf de boot harder met iemand anders, dan word je uitgeselecteerd en gaat iemand anders op jouw plek zitten. En in mijn ervaring wordt er dan niet gekeken naar taal, afkomst, maar er wordt gewoon gekeken: hoeveel wattage trap je op een ergometer? Hoe goed is jouw techniek? Gaaf de boot harder, ga jij erin.’

Een van de vragen die we stelden, ging over problemen die internationale studenten kunnen ervaren. Voorbeelden zijn:

- niet kunnen communiceren met andere leden als die alleen maar Nederlands praten;
- andere gewoontes hebben;
- de relatie die de Nederlandse studentencultuur kent met alcohol.

Deze problemen werden niet door alle gesproken studentensportorganisaties herkend. Sommigen geven aan dat al hun leden academici zijn die de Engelse taal machtig zijn. Verder zijn leden vaak ook open richting leden die geen alcohol drinken of vanwege hun geloof niet hetzelfde mogen eten als zij.

Een bestuurder van een koepelvereniging meldt dat het gebrek aan internationale sporters binnen de sport ervoor kan zorgen dat de Engelse taal niet vanzelfsprekend is. Deelnemende studentenverenigingen die veel niet-Nederlands sprekende leden hebben, geven aan dat het daar geen probleem is. Volgens hen zoeken de internationale studenten vaak een nieuwe gemeenschap om mee op te trekken.

Representatie van internationale studenten

Internationale studenten op representatieve posities hebben (bijvoorbeeld in een studentenbestuur) noemen veel respondenten als iets positiefs, omdat het kan helpen internationale studenten zich meer op hun gemak te laten voelen. De organisaties ervaren dit wel als moeilijk, omdat internationale studenten de verenigingscultuur misschien niet kennen.

Kleinere verenigingen hebben vaker internationale leden en ook vaker internationale bestuurders. Als er eenmaal een internationale bestuurder is, volgen er soms meer:

'Gisteravond in de bar was ik met een van de internationale leden van mijn survivalrunvereniging, en ik vertelde dat ik een bestuursjaar aan het doen was, en toen vroeg ze me wat een bestuursjaar eigenlijk is. Dus daar is nog wat onbekend. Maar als je mensen in de gemeenschap hebt die een bestuursjaar beginnen te doen, dat helpt met het verspreiden van wat het is en waarom het leuk kan zijn.'

Een geïnterviewde geeft aan dat je internationale studenten nodig hebt die als een soort gidsen kunnen fungeren voor andere internationale studenten. Een andere deelnemer bevestigt dit en geeft aan dat de taal kunnen spreken belangrijk is. Als een bestuurder geen Nederlands spreekt, helpt het om een andere bestuurder naast je te hebben die de taal ook niet spreekt.

Verder geven drie deelnemers aan dat ze vaker hebben gezien dat internationale studenten actief betrokken raakten bij hun vereniging, bijvoorbeeld in een bestuursfunctie. Studentensport Nederland ziet dat dit toeneemt onder hun leden:

'Het enige wat we wel zien is dus een toenemende trend in het aantal internationale bestuurders in zowel verenigingsbesturen als in OSSO-besturen [overkoepelend studentensportorgaan], wat goed is, want Nederlanders willen steeds minder doen. En goed dat zij hun plek, dat zij wel zien, oké, hier kan ik iets bijdragen, hier kan ik mezelf verder ontwikkelen.'

Dit laat zien dat het zeker mogelijk is, en dat veel verenigingen in de toekomst misschien wel afhankelijker worden van internationale studenten. Daarnaast zegt deze bestuurder dat dit ook een positieve invloed kan hebben op de ontwikkeling van de internationale student.

4.4 Invloed van beleid

Invloed van het landelijke beleid

Het beleid van de overheid richting universiteiten heeft mogelijk impact op de instroom van (internationale) studenten en het mogelijk maken van studentensport. Studentensport is een belangrijke bijzaak. Drie respondenten geven aan dat ze het belang van de studentensport voor internationale studenten duidelijk inzien.

Sommigen geven aan dat er minder internationale studenten komen, maar de meesten zien nog geen zichtbare verandering in de aanmeldingen van (internationale) studenten. Mocht de regelgeving doorzetten en strenger worden, dan kan dat wel problemen opleveren.

De verminderde bijdrage die er mogelijk komt, brengt moeilijkheden mee om rendabel te blijven in de studentensport, omdat deze dan vaak duurder wordt. Respondenten verwachten dat het dan minder aantrekkelijk is om lid te worden of te blijven. De uitzondering is roeien, waar ze vaak eigen voorzieningen hebben en dus niet afhankelijk zijn van bijdrages.

Positieve impact van beleid

De meeste respondenten verwachten dat het aandeel internationale studenten daalt. Een uitzondering is er in de regio Eindhoven, door het project Beethoven. Dit is een initiatief van de overheid en de regio om meer studenten/werknemers naar de regio te halen voor de microchipsector. Dit initiatief is een duidelijk voorbeeld van hoe werk- en studiemogelijkheden een positieve invloed kunnen hebben op het aantal internationale studenten dat naar de regio komt.

4.5 Verbeteringen

Ideale scenario

Vijf respondenten geven aan dat een ideaal scenario, los van de afkomst van studenten, is om meer zalen en velden te bouwen. Zodat meer studenten ruimte hebben om te sporten. Dit helpt ook bij het algemene probleem van wachtlijsten.

Ook vindt één respondent dat de overheid meer duidelijkheid moet geven over haar visie op studentensport binnen het universitaire landschap. Een andere respondent vindt dat een cultuur waarin sport meer wordt ondersteund fijn zou zijn.

Verder noemen vier deelnemers de communicatielijn naar (internationale) studenten toe als iets wat in een ideaal scenario beter is, zodat duidelijker is welke sporten er allemaal mogelijk zijn en wat die sporten inhouden.

Eén respondent vindt dat de communicatie van verenigingen en het sportcentrum volledig in het Engels moet zijn. Twee respondenten zijn van mening dat de zichtbaarheid in een ideaal scenario beter moet zijn. Een ander noemt ruimere openingstijden van het sportcentrum.

Aanbevelingen en tips

Als oplossing voor het communicatieprobleem dat studentensportaanbieders ervaren, noemt één respondent het idee om gidsen te introduceren. Dit zijn studenten die al wat meer kennis van de studentensportwereld in de stad hebben, en veel contact hebben met een bepaalde (internationale) groep studenten. Vanuit deze positie kunnen ze kennis doorspelen.

Zo kan een USC makkelijker een groep studenten bereiken die anders wellicht moeilijk te bereiken was. Studentensport moeilijk maken werkt namelijk niet bevorderend voor de studenten, zo geeft een medewerker van een USC aan:

'En houd in gedachten: studentensport mag nooit moeilijk worden. Het moet makkelijk zijn.'

Verder is in Utrecht het concept Sportsbuddies geïntroduceerd. Hierbij worden twee studenten aan elkaar gekoppeld om mensen te leren kennen en samen te kunnen sporten. De primaire doelgroep zijn de internationale studenten.

Een andere manier die een respondent noemt, is een beginnerscursus, waarbij de deelnemer kan aangeven wat voor type sport die interessant vindt (bijvoorbeeld racketsport). Via een serie try-outs kun je dan de verschillende racketsporten proberen.

Eén universiteit heeft een doos in de sportkantine staan waar studenten recepten in kunnen doen uit bijvoorbeeld hun eigen cultuur. Dit kan de diversiteit in recepten vergroten en zo internationale studenten helpen zich thuis te voelen binnen het sportcentrum, tijdens de derde helft.

Daarnaast geeft een studentensportvereniging aan actief te sturen op de Engelse taal. Ze hebben een spel gecreëerd met straffen op het moment dat je in het bijzijn van een niet-Nederlands sprekend lid Nederlands spreekt. Dit zou bevorderend werken om in het Engels te praten, en zo de barrière voor internationale studenten verkleinen. Een andere deelnemer geeft aan dat het aanbieden van (goedkopere) cursussen Nederlands kan helpen voor meer samenhang.

Conclusie & aanbevelingen

We onderzochten de toegankelijkheid van de Nederlandse studentensport voor internationale studenten via een vragenlijst onder 110 internationale studenten en interviews met zeventien studentensportorganisaties. In dit hoofdstuk trekken we de belangrijkste conclusies en doen we enkele aanbevelingen voor het beleid van studentensportaanbieders.

5.1 Conclusie

Internationale studenten in de Nederlandse studentensportwereld

Bijna de helft van de respondenten (n=110) is lid van een studentensportvereniging. Van de studenten die géén lid zijn van een studentenvereniging (n=57), geven vier op de tien aan dat ze daar ook geen interesse in hebben.

Er zijn dus ook veel internationale studenten die graag bij een studentensportvereniging willen sporten, maar dit om uiteenlopende redenen niet doen. Redenen zijn onder meer wachtlijsten, een gebrek aan vrije tijd of angst om niet geaccepteerd te worden.

Internationale leden van studentensportverenigingen zijn vooral over het thema sociale contacten heel tevreden. Ook raden ze het anderen vrijwel allemaal aan om bij een studentensportvereniging te gaan.

Toegankelijkheid studentensportwereld voor internationale studenten

Veel studentensportaanbieders geven aan dat ze heel toegankelijk zijn voor internationale studenten, omdat ze bij het werven van nieuwe leden geen onderscheid maken naar nationaliteit of afkomst ('we staan open voor iedereen'). Bepaalde sporten hebben volgens studentensportaanbieders een sterk internationaal karakter (bijvoorbeeld basketbal, badminton en tafeltennis), waardoor de toegankelijkheid groter is voor internationale studenten.

In de praktijk is de toegankelijkheid niet voor iedereen even groot. Allereerst kampen veel verenigingen van populaire sporten met wachtlijsten, waardoor er zowel voor Nederlandse als voor internationale studenten geen plek is. Kleinere sporten hebben juist vaak moeite om genoeg leden te vinden. En daardoor ook minder middelen om zichtbaarheid te creëren.

Verwachtingen van internationale studenten over sporten in Nederland

In Nederland is studentensport relatief goedkoop. Alle studentensportaanbieders bieden hun sport ook zo goedkoop mogelijk aan. Maar voor internationale studenten is het niet altijd vanzelfsprekend dat ze voor sport moeten betalen. En voor hen kunnen de prijzen relatief hoog zijn.

Daarnaast zijn internationale studenten niet altijd op de hoogte van het verenigingsprincipe van 'voor en door leden', waarbij iedereen bijdraagt aan de vereniging. Dit is in andere landen niet altijd gebruikelijk, waardoor de verwachtingen en taken van leden niet voor iedereen duidelijk zijn.

Studentensport voor iedereen die dat wil

Studentensport mogelijk maken voor alle studenten die daar interesse in hebben, vraagt aandacht. Om bestaande wachtlijsten tegen te gaan lijkt extra ruimte creëren voor studentensport een simpele oplossing. Maar dit is niet altijd eenvoudig te realiseren, omdat hier ruimte, vergunningen en geld voor nodig zijn.

Invloed van representatie op internationale studenten

Het is belangrijk om beter inzicht te krijgen in de wensen, mogelijkheden en ervaren belemmeringen van internationale studenten. Daarbij is ook nodig om internationale studenten meer te betrekken bij bestuursfuncties, om de representatie van internationale studenten te versterken.

In verschillende studentensteden lijkt het aandeel internationale studenten binnen verenigingen te groeien, zowel in deelname aan de sport als in actieve bijdragen aan de vereniging (o.a. commissies en bestuursfuncties).

Een groter aandeel internationale studenten blijkt onder meer van invloed op de voertaal: deze is dan vaker Engels, zowel tijdens het sporten als in de informatievoorziening (website, inschrijfformulier, appgroepen). Dit maakt het aantrekkelijker voor internationale studenten om lid te worden van een studentensportvereniging.

Internationale studenten die in Nederland blijven

Veel internationale studenten blijven na hun studie graag in Nederland vanwege onder andere de kansen op werk en de balans tussen werk en privé. Internationale studenten meer betrekken bij (sport)verenigingen kan bijdragen aan hun integratie in Nederland.

In de regio Eindhoven zien we hier al een voorbeeld van met het plan Beethoven, waarmee ze proberen meer mensen naar de regio te halen. Daardoor denken ze actief na over uitbreiding van de studentensport, om iedere geïnteresseerde een plek in de studentensport te kunnen bieden.

5.2 Aanbevelingen

De opgedane inzichten kunnen helpen om beleid op te stellen dat gericht is op het vergroten van de toegankelijkheid van de studentensport voor internationale studenten. Op basis van de resultaten doen we een aanbeveling voor het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, hogescholen en universiteiten en twee aanbevelingen voor studentensportaanbieders.

Creëer meer ruimte voor studentensport

Voor internationale studenten op Nederlandse onderwijsinstellingen zijn bestaande wachtlijsten in de studentensport vaak een extra belemmering om deel te nemen. Om studentensport mogelijk te maken voor alle studenten die daar interesse in hebben, is meer ruimte creëren door opleidingsinstituten noodzakelijk.

Besteed beleidsaandacht aan toegankelijkheid voor internationale studenten

Er is veel aandacht voor workshops, informatiesessies en andere contactvormen tussen USC's, studentensportverenigingen en koepelverenigingen. Maar het thema internationale studenten komt daar nog niet aan bod. Hierdoor kan het voor veel studentensportverenigingen lastig zijn beleid te voeren met aandacht voor het welkom heten van internationale studenten.

Via informatiedagen, werving en een voertaal die iedereen begrijpt, kan de studentensport toegankelijker worden voor internationale studenten die nieuw zijn in Nederland en zoek zijn naar nieuwe mensen willen leren kennen. Daarbij is het belangrijk continu een sfeer te creëren waarbij internationale studenten zich thuis voelen. Het regelmatig en samen met anderen sporten, kan positief bijdragen aan het fysieke en mentale welzijn van deze studenten.

Wissel ervaringen uit en stel handleidingen op

De transitie naar een nieuwe taal gaat gepaard met veel veranderingen. Die kunnen verenigingen zien als moeilijk, en ze kunnen daardoor een afschrikkende werking hebben. Meer kennis over deze transitieperiode kan de stap verkleinen om de taal definitief te wijzigen.

Het faciliteren van dit proces kan daarbij helpen. Op basis van inzichten in ervaringen en behoeften kunnen koepelorganisaties handleidingen opstellen. Zo kun je een startpunt creëren voor studentensportaanbieders om een plek te bieden voor alle studenten, inclusief internationale studenten.

Bronnen

Allen, J. T., Drane, D. D., Byon, K. K., & Mohn, R. S. (2010). Sport as a vehicle for socialization and maintenance of cultural identity: International students attending American universities. *Sport Management Review*, 13(4), 421-434. <https://doi.org/10.1016/j.smr.2010.01.004>

Amanvermez, Y., Karyotaki, E., Cijpers, P., Ciharova, M., Bruffaerts, R., Kessler, R. C., ... & De Wit, L. M. (2024). Sources of stress among domestic and international students: a cross-sectional study of university students in Amsterdam, The Netherlands. *Anxiety, Stress, & Coping*, 37(4), 428-445.

Breuer, C., Feiler, S., Llopis-Goig, R., & Elmoose-Østerlund, K. (2017). *Characteristics of European sports clubs: A comparison of the structure, management, voluntary work and social integration among sports clubs across ten European countries*. Center for Forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund, Institut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet.

Erasmus Student Network, Landelijke Studenten Vakbond, & Interstedelijke Studenten Organisatie (2019). *Annual International Student Survey 2019* [Report]. https://www.iso.nl/wp-content/uploads/2019/06/AISS_2019_EN.pdf

Koster, M., De Bruijn, S., & Landelijke Studenten Vakbond (2012). International students in the Netherlands. https://dub.uu.nl/sites/default/files/attachments/93/international_students_in_the_netherlands_.pdf

Leşco, V., Onoi, M., Razmiret, V., Volcu, I., Alexe, D. I., & Lungu, E. (2025). University Sports in Moldova—A Means of Integration for Foreign Students: Challenges and Opportunities in the Context of Migration. *Societies*, 15(3), 60.

Dekkers, V., & Deutekom, M. (2017). *De waarde van studentensport: Onderzoek naar de relatie tussen USC lidmaatschap en studieprestaties van bachelor studenten in Amsterdam, Utrecht, Wageningen, en Nijmegen*. Hogeschool van Amsterdam.

Diaz Olson, D. (2024). *Culture Clash: Investigating Interpersonal Challenges Between International and Dutch students*. University of Twente.

Fang, C., & Van Liempt, I. (2021). 'We prefer our Dutch': International students' housing experiences in The Netherlands. *Housing Studies*, 36(6), 822-842.

Malm, C., Jakobsson, J., & Isaksson, A. (2019). Physical activity and sports – real health benefits: a review with insight into the public health of Sweden. *Sports*, 7(5), 127.

Ogden, N. (2023, 16 augustus). *5 things to know before joining a team sport in the Netherlands*. <https://www.iamexpat.nl/lifestyle/lifestyle-news/5-things-know->

[joining-team-sport-netherlands](#)

Rauws, W., Van Lanen, S., Buser, M., & Van Wijk, J. (2024). *Studenten in Groningen: Deel III: Een verkenning van hoe studenten hun buurt ervaren*. University of Groningen.

Remers de Mata, I. (2023). *Inclusion and diversity in Dutch student sport* [Intern rapport]. Mulier Instituut.

Vaendel, D., & Doorakkers, P. (2024, 3 juni). 'Is sporten straks alleen nog maar weggelegd voor rijke studenten?'. *Wachtlijsten en stijgende contributie: studentensportverenigingen luiden de noodklok*.

Van der Mee, T. (2025, 13 mei). [Studenten en onderwijs slaan alarm: sporten onbetaalbaar door strengere regels](#). De Gelderlander.

Veenstra, T. (2024, 15 oktober). 'Studentensport vraagt om meer capaciteit in Groningen.' OOG Groningen. <https://www.oogtv.nl/2024/10/studentensport-vraagt-om-meer-capaciteit-in-groningen/>

Versteeg, L. (2024, 14 augustus). *Wachtlijsten bij sportclubs studenten door ruimtegebrek Olympos - Trajectum*. Trajectum. <https://trajectum.hu.nl/lange-wachtlijsten-bij-sportclubs-voor-utrechtse-studenten-door-ruimtegebrek-olympus/>

Lucas Damen
l.damen@mulierinstituut.nl

Agnes Elling
a.elling@mulierinstituut.nl